Кіровоградська обласна бібліотека ім. Н. К. Крупської

Резервний екземпляр

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Молодий комунар

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання IX. ● № 55 (911). ● СУБОТА, 11 ТРАВНЯ 1968 РОКУ. ● Ціна 2 коп.

ОУНБ ім. Д. І. Чижевського

ЗУСТРІЧ В МОСКВІ

8 травня в Москві відбулася зустріч керівних діячів Болгарської комуністичної партії, Угорської соціалістичної робітничої партії, Соціалістичної єдиної партії Німеччини, Польської об'єднаної робітничої партії, Комуністичної партії Радянського Союзу.

У зустрічі взяли участь:

Перший секретар ЦК БКП, Голова Ради Міністрів НРБ тов. Тодор Живков;

Перший секретар ЦК УСРП тов. Янош Кадар;

Перший секретар ЦК СЄПН, Голова Державної ради НДР тов. Вальтер Ульбріхт;

Перший секретар ЦК ПОРП тов. Владислав Гомулка;

Генеральний секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєв, член Політбюро ЦК КПРС, Голова Президії Верховної Ради СРСР тов. М. В. Підгорний, член Політбюро ЦК КПРС, Голова Ради Міністрів СРСР тов. О. М. Косигін, секретар ЦК КПРС тов. К. Ф. Катушев.

У ході зустрічі відбувся обмін думками про актуальні проблеми міжнародного становища і світового комуністичного і робітничого руху. Учасники зустрічі інформували один одного про становище в своїх країнах і висловили тверду рішимість й далі всіляко розвивати відносини дружби і всебічного співробітництва на основі принципів марксизму-ленінізму, пролетарського інтернаціоналізму.

Зустріч пройшла в атмосфері дружби і сердечності.

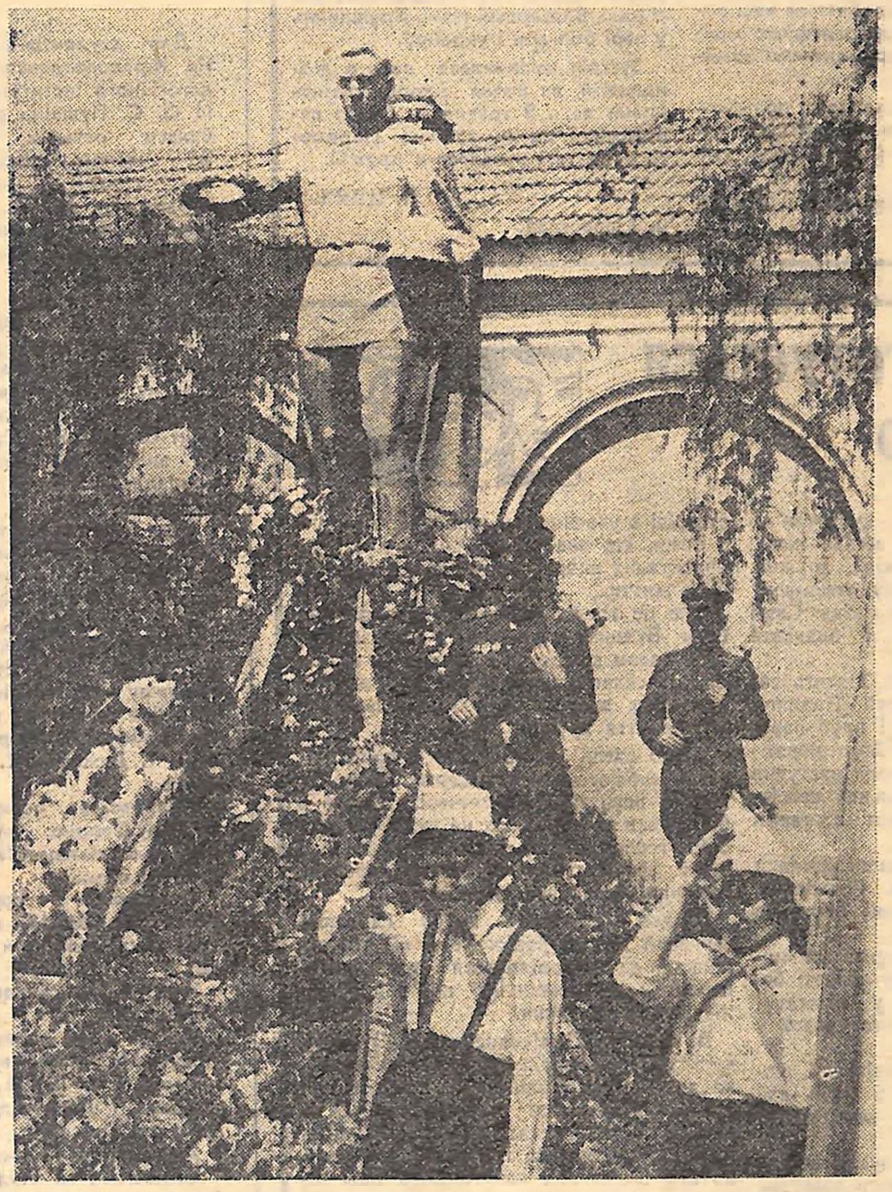

День Перемоги. Почесна варта біля пам'ятника Невідомому солдату.
Фото Б. КИЗІЛЯ.

МОЛОДІ — СЕРЕДНЮ ОСВІТУ

У КОМІСІЇ ПО НАРОДНІЙ ОСВІТІ, НАУЦІ І КУЛЬТУРІ РАДИ СОЮЗУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

Директивами XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1966 — 1970 рр. передбачено протягом п'ятиріччя завершити в основному запровадження загальної середньої освіти для молоді.

Як проходить у союзних республіках робота по здійсненню великої і важливої державної справи? Це питання 7 травня обговорювалось на засіданні Комісії по нродній освіті, науці і культурі Ради Союзу Верховної Ради СРСР.

У роботі комісії взяли участь депутати Верховної Ради СРСР — члени комісії, що прибули з союзних республік, голови палат Верховної Ради СРСР І. В. Спиридонов і Ю. І. Палецкіс, секретар Президії Верховної Ради СРСР М. П. Георгадзе, відповідальні співробітники ЦК КПРС, Президії Верховної Ради СРСР, міністри СРСР і союзних республік, представники Держплану СРСР та інших організацій.

Вів засідання голова комісії С. П. Трапезников. З доповіддю виступив міністр освіти СРСР М. О. Прокоф'єв. Співдоповідь зробив президент Академії педагогічних наук СРСР В. М. Хвостов. З повідомленням про результати розгляду підготовчою групою депутатів — членів комісії питання про стан роботи в союзних республіках по переходу до загальної середньої освіти молоді виступила секретар комісії, депутат А. Г. Хрипкова.

Промовці відзначали, що в результаті вжитих КПРС і Радянським урядом заходів по поліпшенню роботи середньої загальноосвітньої школи створено сприятливі умови для переходу до загальної середньої освіти.

Основою для цього переходу є виконання Закону, прийнятого Верховною Радою СРСР у грудні 1958 року про загальну обов'язкову 8-річну освіту. В країні провадиться велика робота по охопленню всіх дітей шкільного віку навчанням, у 185 тисячах денних загальноосвітніх шкіл у цьому році навчається понад 44 мільйони дітей. 73 проценти юнаків і дівчат, які закінчили вісім класів, продовжують діставати освіту в середніх школах або інших учбових закладах.

Важливим питанням у створенні потрібних умов для переходу до загальної середньої освіти є підготовка кваліфікованих педагогічних кадрів. Тепер у школах країни працює близько 2320 тисяч учителів. Це висококваліфіковані спеціалісти, які успішно ведуть навчання і виховання підростаючого покоління.

Члени комісії відзначали, що в справі народної освіти є і недоліки. Вони звертали увагу на те, що Міністерство освіти СРСР і Ради Міністрів деяких союзних республік не вживають заходів по виконанню раніше винесених рекомендацій постійних комісій палат. Школи іноді не забезпечуються потрібними підручниками і методичними посібниками в повному обсягу. Не вистачає ще і педагогічних кадрів, особливо в сільській місцевості.

Члени комісії — С. А. Єфремов, Л. Б. Єрмін, Н. В. Красильщикова, Й. А. Парфуанович, М. М. Шихова, І. П. Гайворонцев говорили про необхідність поліпшити навчально-матеріальну базу школи.

На засіданні виступили також міністр вищої і середньої спеціальної освіти СРСР В. П. Єлютін, міністр освіти РРФСР О. І. Данилов, міністр освіти БРСР Г. Я. Кисельов, голова ЦК профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових закладів Т. П. Янушковська.

З метою дальшого поліпшення роботи органів народної освіти і середньої загальноосвітньої школи, а також для успішного переходу до загальної середньої освіти молоді комісія прийняла конкретні рекомендації Держплановi СРСР, рядові союзних міністерств і відомств, Радам Міністрів союзних республік та іншим організаціям. Особливу увагу звернуто на впорядкування обліку дітей шкільного віку, скорочення відсіву учнів, підвищення якості навчання.

Члени комісії заслухали також інформацію заступника голови комісії депутата І. М. Макарова про заходи, вжиті Радами Міністрів союзних республік, міністерствами і відомствами СРСР на пропозиції і зауваження постійних комісій Ради Союзу, внесені при розгляді планів народного господарства СРСР на 1968, на 1969—1970 роки і Державного бюджету СРСР на 1968 рік.

(Кор. ТАРС).

СВЯТКОВИЙ ДАРУНОК БОЛГАР

БРАТЕРСЬКІ ОБІЙМИ

Чекали з нетерпінням, як чекають кохану, чекали з твердою впевненістю, що будуть. Автобус запізнився, прибув десь о четвертій ранку 8 травня. Тільки зупинився, тільки привіталися болгари з своїми колегами з педінституту, як смуглв Венка Климентова запитала:

— Неля Кир'янова є?

— Є, в сусідньому гуртожитку.

— А як би побачити?

А через кілька годин тільки й чулося:

— Венка! Здрастуй, дорога! — обіймала болгарську подругу Неля.

— Доброго ранку, Анка, як доїхала? — тискала, сміялася, запитувала Галина Козиренко давню знайому Анку Димову.

Студент Віктор Марущак по-чоловічому скупо виявив свою радість: «Здрастуй, Гошка!» І обійняв міцно, мов брата.

Та хіба передаси усі діалоги першої зустрічі, а тим паче всі розмови між учасниками молодіжного танцювального ансамблю болгарського міста Варна і учасниками танцювального колективу «Юність» Кіровоградського педагогічного інституту! Познайомившись у Стамбулі на міжнародному фестивалі фольклорного танцю, вони стали друзями назавжди. А друзям, тим паче таким іменитим (обидва колективи — призери фестивалю), є про що згадати, є про що помріяти разом.

Цілий день: і коли господарі люб'язно показували місто, і коли знайомили з музеєм, і коли гості зустрілися з прославленими ятранцями — не вщухали ті розмови про мистецтво, про дружбу.

ПОВНА СОЛІДАРНІСТЬ

А увечері гості демонстрували своє самобутнє мистецтво у філармонії.

Гарячий і чарівний танок «Дайгово» змінює народна пісня «Янкін брат» у виконанні Соні Капчевої. За веселим камерним танком «Задєвка» чарує зал «Реченіцою» оркестр, а потім хлопці тракійським танком «Чапраз»...

Народні, самобутні пісні, танці й мелодії немов переносять у сонячну Болгарію, ведуть стежками її нелегкої історії, розповідають про горе і боротьбу, про радість сьогоднішнього дня. Сотні кіровоградців вслухаються і вдиляються у мистецтво друзів. І після кожного номера — грім оплесків, дружнє «біс». Після виконання «Іванне Меріванне» — пісні про те, як російські війська прийшли звільняти Болгарію від турецького іга — ці оплески були особливо гарячими.

Піатори години тривав концерт. І з кожним номером все більше відчувалося, що присутніх у залі і приїжджих артистів єднає не проста любов до мистецтва, а значно більше — віковічна дружба.

Про це згодом сказав перший секретар обкому комсомолу М. Сиротюк, дякуючи за концерт, про це сказав і керівник болгарського ансамблю танцюристів Тодор Гєков у слові-відповіді. Російською мовою він затягнув: «Пусть всегда будет солнце», і зал дружно підхопив. На російській і болгарській мовах вона звучала якось особливо хвилююче і переконливо.

ТЕПЛИЙ ДОЩ І ТАКА Ж РОЗМОВА

Після концерту болгари ще раз направилися до ятранців. Вже біля самого Будинку культури імені Калініна — колиски ансамблю «Ятрань» — почав сіятись дощ. Та це нітрохи не зіпсувало настрій. Цанка Радєва, першокурсниця Варненського Вищого інституту народного господарства, навіть пожартувала:

— У вас і дощ теплий, як і прийом.

Поки сіявся дощ, поки гості дивилися, як ятранці репетирують свої іскрометні танці, я розпитував керівника болгарського молодіжного ансамблю Тодора Ніколова Генова про їх ансамбль, про традиції, про те, що подобається їм у наших колективів «Юність» і «Ятрань».

(Закінчення на 2-й стор.).

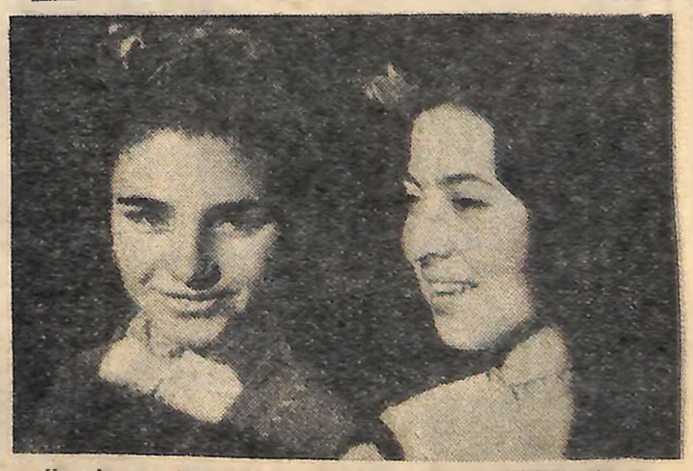

На фото: Болгарські танцюристки Цанка РАДЄВА і Анка АТАНАСОВА.
Фото А. БУДУЛАТЬЄВА.

ВЕЛИКА ДЕРЖАВНА СПРАВА

Президія ВЦРПС, бюро ЦК ВЛКСМ і колегія Міністерства освіти СРСР прийняли постанову про дальше поліпшення організації літнього відпочинку піонерів і школярів.

Піклування про літній відпочинок дітей і підлітків у нашій країні, відзначається у цьому документі, є дуже важливою державною справою. Саме тому зростає мережа піонерських таборів, дитячих санаторіїв, лісових шкіл. Збільшується також кількість туристських і спортивних баз, стадіонів, парків, станцій юних техніків і натуралістів. Влітку минулого року, наприклад, у країні було відкрито вісім з половиною тисяч заміських профспілкових піонерських таборів, в яких відпочило понад 6,3 мільйона школярів.

Проте зроблено ще не все. У постанові визначено завдання профспілкових, комсомольських органів і органів народної освіти по дальшому поліпшенню літнього відпочинку піонерів і школярів. Слід забезпечити, зокрема, де це можливо, роботу піонерських таборів у три зміни.

З урахуванням наявних можливостей треба розробити перспективні плани розвитку і зміцнення матеріальної бази для організації відпочинку і лікування школярів. На будівництво піонерських таборів треба активніше залучати кошти господарських організацій, радгоспів і колгоспів, практикувати кооперування коштів підприємств та організацій.

Комсомольські і профспілкові організації, органи народної освіти повинні вжити заходів до дальшого поліпшення змісту, форм і методів виховної та оздоровчої роботи з школярами в літній період.

Робота таборів підлітків і старших школярів повинна будуватись на основі ініціативи і самодіяльності дітей, з урахуванням їх інтересу, віку і сприяти залученню їх до суспільно корисної праці, участі в громадській діяльності.

(Кор. ТАРС).

СВЯТКОВИЙ ДАРУНОК БОЛГАР

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

— Наш ансамбль створений у 1953 році, — каже Тодор. — Його учасниками тоді були лише студенти інституту економіки. Ансамбль скоро знали не тільки у Варні, а й у Софії, Пловдиві, Відні. В 1965 році ансамбль уже об'єднував любителів танцю медичного, політехнічного та інших інститутів. А через рік одержав перше місце на студентському фестивалі Болгарії. У Стамбулі на всесвітньому фестивалі фольклорного танцю ми здобули друге місце.

Наші виступи в Одесі і Кіровограді співпали з Днем Перемоги. Свої концерти ми присвятили цьому дню.

Нам дуже подобається ваш ансамбль з його хореографічно майстерними і темпераментними номерами.

Ми дуже раді теплому прийому. Коли ви приїдете до Болгарії, ми теж знаємо, що робити. Ми теж гостинні.

Репетиція закінчилася. Почали прощатися.

«До зустрічі в Софії! До зустрічі у Варні!» — бажали гості.

Вийшли. Дощу вже не було. Привітно блищав асфальт. Вулиця Леніна горіла сотнями факелів. Вдень гості були свідками, як кіровоградці, молоді і сивоголові, поодинці і колонами прямували до пам'ятників В. І. Леніну, С. М. Кірову, до пам'ятника-обеліска бійцям Радянської Армії, до монумента Невідомому солдату, з якою шаною вони згадували тих, хто відстояв свободу у двобої з фашизмом. Тепер гості стали свідками і учасниками факельного походу молоді, присвяченого Дню Перемоги.

А потім поспішили ще на вечір у педінститут до колег з танцювального ансамблю «Юність». І ось уже в інституті чути українські, російські, болгарські пісні. Кружляють у парі болгари і українці.

Зустріч закінчилася десь о дванадцятій, як почав народжуватись новий день 9 травня — Свято перемоги. І це символічно. Перемога наша теж кувалася в дружбі.

В. ЦВЯХ.

м. Кіровоград.

„ПОДВИГ" ГОТУЄТЬСЯ ДО ЮВІЛЕЮ

Помічнянський Будинок культури — це будинок, де мешкають весела пісня, гарний настрій, цікава бесіда, дружба. Тут зуміли створити творчу атмосферу в новому розумінні цього слова. Саме творчу. Тому тут пошук і знахідки йдуть поруч.

Якось зібрались активісти, і хтось запропонував організувати клуб «Подвиг». Ця ідея всім сподобалась. І клуб народився. Вже перше заняття його зібрало чималу аудиторію. На ньому виступив старий більшовик, персональний пенсіонер І. К. Гук, який поділився цікавими спогадами.

Потім виступали на засіданні земляки начальник станції Кишинів Гаджієнко, робітник Донецької залізниці Вовченко та інші.

А яким захопленням загоряються молоді очі, коли на черговому занятті беруть слово підполковник у відставці Андрущак та капітан другого рангу у відставці Фруль!

Схвильована тиша в приміщенні, коли розповідають про минулі чорні, але і героїчні свої дні в'язні концтаборів Бухенвальд та Освенцім.

Майже кожний день зустрічається молодь з керівником духового оркестру С. І. Грущаком, та від того не зменшується цікавість до його спогадів чи розповідей. С. І. Грущак — людина немолода, протягом двох років керує духовим оркестром. Зараз його вихованці грають в оркестрах Москви, Ленінграда, Кіровограда і Одеси. Сам С. І. Грущак грав на кларнеті ще в Першій кінній у С. М. Будьонного. І тому не дивно, що його розповіді про славні походи червоних кіннотників, про минулі запеклі бої завжди для молодих відкриття чогось незнаного раніше.

Без перебільшення можна сказати, що в клубі «Подвиг» найбільше люблять зустрічі з учасниками героїчних походів, з тими, хто знає ціну подвигу не по прочитаних книгах та газетах, а із власного життя...

Але це тільки один бік виховної роботи Будинку культури. Коли збирається разом комсомолія поспівати, пограти чи скласти нову естрадну програму, це також виховує почуття колективізму, почуття дружби.

Якщо вдень в технічній і профспілковій бібліотеках господарює тиша, то гаряча пора настає увечері. Йдуть в бібліотеки заочники (їх на вузлі близько 500), тепловозники, зв'язківці та інші. В їхніх формулярах — твори класиків, технічна література, журнали.

Щодня відвідувачі клубу слухають черговий випуск радіогазети «П'ятихвилинка», де розповідається про трудові перемоги залізничників, про хід соціалістичного змагання.

В ці дні в Помічнянському Будинку культури розгорнулась діяльна підготовка до 50-річчя Ленінського комсомолу і до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. В бібліотеках, в гуртках художньої самодіяльності і в клубі «Подвиг» до цих знаменних дат готують нові цікаві виставки, художні виступи, диспути, бесіди.

Клубу «Подвиг» не знайдете в програмах комсомольської політосвіти. В цьому клубі немає початку і кінця навчального року. Заняття — цілорічно і, головне, — цікаві у більшості випадків.

Н. САФРОНОВА, В. ПАЩУК,
кореспонденти «Чорноморського гудка», наші громадські кореспонденти.

На знімку: старий більшовик І. К. Гук ділиться спогадами про революцію.

Фото авторів.

НІ ПУХУ!

Для студентів-філологів Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна розпочалася остання сесія. За чотири роки вони склали немало екзаменів, заліків. Були невдачі, хвилювання, бар'єри. Промайнули студентські літа...

І ось — остання сесія.

Чотирнадцята аудиторія. Тут студенти російського відділу складають сучасну російську літературну мову. Приймає доцент С. Й. Ципін. Студенти знають вимогливість викладача. Знають і розуміють.

Віра Чистякова та Рая Гончарук хвилюються біля дверей. «Болють» за подругу. Зараз відповідає Тіна Мокрушина. Впевнена відповідь. Викладач із задоволенням ставить відмінну оцінку. Найвищий бал одержали також Л. Дробот, Л. Барановська, Т. Дуженко, Т. Левченко.

Покидаємо чотирнадцяту аудиторію, на якій завмерли літери «Тихіше. Йде екзамен».

Проходимо коридором. Ось біля 18-ї стоїть гурт студентів. Чути жваве:

— Лариса складе на відмінно.

— А коли вона не складала? Завжди кругла п'ятірка в заліковій...

Праця. І ще раз праця. Вона дає сходи.

Хвилюється Лариса...

Оптимісти, ці студенти. Хто сидить на стільці, дочитує останню сторінку конспекта (в якому нічого не можна розібрати), хто шукає підручник, а хто на ходу придумує гарні речення.

Двері 18-ї то відкриваються, то знов зачиняються. Складають студенти українського відділу синтаксис сучасної української літературної мови. «Шматок хліба» — так жартома називають філологи цей предмет.

Відкриваються двері. Виходить наша знайома Лариса Сахно. Радісне обличчя. І зразу ж навколо неї — коло. Лариса в обіймах своїх товаришів. Раді всі за свого комсорга-відмінника.

Пустіють аудиторії. Вже в усіх матрикулах з'явилися помітки доцента Л. І. Добржанської. На питання, які враження від екзамену, Лариса Іллівна відповіла:

— Переважна більшість добре засвоїла програмовий матеріал сучасної української літературної мови. Студенти вміють аналізувати речення, подати схему складних синтаксичних конструкцій. Філологи наводять гарні приклади для ілюстрації теоретичного матеріалу.

Старанна підготовка протягом цілого семестру дала відмінні наслідки. Поточний екзамен є доброю підготовкою до державних.

А скоро звіт перед товаришами, інститутом, Вітчизною. Побажаємо ж оптимістам студентського «ні пуху, ні пера».

В. СТЕПАНЕНКО.

На знімку: студентка Тамара КУЗЬМЮК в колі своїх подруг після здачі екзаменів.

Фото В. ЗАНІЗДРИ.

ЗА РОБОТУ, ДРУЗІ ПРИРОДИ!

ЦК ВЛКСМ прийняв постанову «Про участь комсомольських організацій, комсомольців і молоді в охороні природи, раціональному використанні та відновленні її ресурсів».

Комітети комсомолу повинні розробити конкретні плани охорони силами молоді багатств землі, лісів, надр, водних ресурсів, рибних запасів, тваринного і рослинного світу. Повинна зрости роль постів і загонів «Комсомольського прожектора» в контролі за раціональним використанням природних ресурсів країни.

Для керівництва усією цією роботою визнано доцільним створити при ЦК ЛКСМ союзних республік, крайкомах, обкомах, райкомах ВЛКСМ громадські інспекції, штаби і ради з широким залученням учених, спеціалістів, любителів природи.

(ТАРС).

„ФЕСТИВАЛЬ"

— так називається газета — орган Міжнародного підготовчого комітету IX Всесвітнього фестивалю молоді і студентів. Перший номер, який вийшов цими днями в Софії, одержано у Москві. Він відкривається статтею «IX фестиваль кличе молодь», в якій викладається, зокрема, історія попередніх фестивалів. До їх лозунга «За мир, дружбу» добавилося тепер слово «солідарність».

У статті відзначається, що жоден з попередніх фестивалів не мав такого важливого політичного значення, яке матиме дев'ятий Всесвітній.

(Кор. ТАРС).

СТЕЛИСЯ ДОБРОМ!

На редакційному столі — десятки конвертів, адресованих клубові «Дорога». І в кожному не лише турботи, тривоги за майбутні життєві шляхи, а й почуття відповідальності перед батьками, які передають трудову естафету синам і дочкам. «Мене найбільше турбує самостійне життя, моя праця на користь народу», — пише учениця дев'ятого класу Ганнинської середньої школи Кіровоградського району Тамара Прусенко. «Чи достатньо я підготовлена до життя?» — тривожиться восьмикласниця з Новоукраїнки Ліда Гуріна. А маловисківець Віталій Бойко не може приховати хвилювання перед тим днем, коли його прийме до свого колективу сім'я механізаторів. Такі ж думки повідали редакції і Галя Миронова з Седнівської середньої школи Устинівського району, і Микола Крикуненко з Олександрії, і Альбіна Яркова, що навчається в Компаніївці.

Цілком закономірним є потяг старшокласників до вищих та середніх учбових закладів. Таке життя. Зараз навіть в найдальшому селі не обійтися без висококваліфікованих спеціалістів. «Я народилася в Ганно-Требинівці Устинівського району, — пише Клава Шевченко. — Виростала серед п'яних квітів... Люблю, коли зацвітають соняшники, коли безмежним степом котяться колоскові хвилі... Моя мрія — вступити до сільськогосподарського технікуму на агрономічний факультет. Якщо не пройду по конкурсу, буду працювати в своєму колгоспі».

Клава має рацію, як і десятки її ровесників, що також не цураються свого рідного села, міста, фабрики, заводу. Адже в колективі, де працюють батьки, завжди знайдеться для тебе робота. Друзі, вчителі допоможуть підготуватися до вступу в обраний учбовий заклад на наступний рік.

Чи бачиш ти труднощі-поза шкільним порогом? І чи може бути справжнє щастя без труднощів? На ці запитання майже всі учасники анкети відповіли так: труднощі є, без труднощів немислиме життя. Коментарі, як кажуть, зайві.

Є й такі відповіді, що насторожують. Йдеться про зв'язок комсомольських організацій підприємств та колгоспів з шкільною комсомолією.

«Робота комсомольської організації задовільна», «...кожна організація бере свої зобов'язання і намагається їх виконати», «...комсомольці нашого села успішно йдуть назустріч своєму ювілеєві», «...про комсомольську організацію нічого не знаю, бо вона працює без ініціативи...». Так пишуть Катя Гусак з Новомиргородського району, Катя Вискребенцева з Голованівська, так пишуть майже всі, хто взяв участь в обговоренні «Дороги». Отже, як бачимо, контакт учнів з виробництвом ще досить слабкий. Юнаки та дівчата часто-густо просто не знають, чим займаються комсомольці на фабриці чи на фермі. Над цим варто задуматися комітетам комсомолу, разом з учителями обміркувати цю прогалину.

Колись Олександр Довженко говорив: «Не посадив дерево — плати за повітря!». Якби зібрати всі яблуньки, абрикоси, тополі, що висадили лише цього року старшокласники Кіровоградщини — був би гігантський сад. Хіба це не пам'ятник юначій щедрості! Інші учні, крім деревонасаджень, на згадку про себе полишуть прилади, виготовлені власноручно, гарні спомини від концертів...

Закінчується остання чверть, незабаром для десятикласників пролунає останній шкільний дзвоник, а там в руках і атестат зрілості... Тож стелися добром, дорого, зацвітай калиновим горизонтом в очах неспокійної юності!

● КЛУБ «ДОРОГА»

ТАЄМНИЦЯ СЕМИ ЗАМКІВ

НЕ ПОСПІШАЙ... Думай... Приглянься до росяного світанку села, прислухайся до шепоту зеленавої ниви. Придивись до своїх односельчан... Думай...

Люду бентежили і достигла маківка, схожа на сушене яблуко, і чорні ягоди бузини, і спориш, що обвів зеленою лямівкою хату. Але степ... Він захопив її таємничістю дивних формул. Перед дівчиною, коли вона закінчила Гурівську середню школу, теж відкрились дороги, немов прекрасні таємниці. Їх було три... п'ять... сім. А може, й більше. Манливі дороги, сонячні. І все ж боязко було ступати на них.

Вчителі радили вступити до педагогічного, мати хотіла, щоб донька стала лікарем.

Та в Люди була своя мрія.

Мати Люди, коли почула про намір вступити до сільськогосподарського технікуму, не на жарт стурбувалась.

— Ти що, собі добра не хочеш? Та людські діти у місто намагаються вирватись, а ти... Дивись, жалкуватимеш.

Ні, не шкодувала. Вона рано дізналася, що хліб має не лише солодкий присмак, а й приправлений гіркою сіллю.

На уроках вчителька розповідала про грінівські червоні вітрила, а вона бачила їх у своєму степу. Розвішував жайвір срібні дзвіночки у високості, розсипалися самоцвітами по вранішній росі сонячні промені — і вдалині пливли вітрила. Казка? Хай буде так!

Дівчина вступила до сільськогосподарського технікуму. Вирішила твердо стати агрономом. Через рік проходила практику в колгоспі «Комінтерн» Бобринецького району.

Дивний настрій оволодів нею. Чомусь те, що мучило вчора, здалося їй дрібним і далеким. Усе так просто... Ще трохи, і вона буде працювати в селі агрономом, звикатиме до якихось нових для неї законів життя. А може, і справді вона прийме їх, як свої. І стане думати, що жити треба саме так, а може, й ні — хіба знаєш наперед?

— Молода агрономша приїхала... Та що вона тямить? — гомоніли на селі.

— Вчилася ж, — пробували заперечувати інші.

У перші дні новоспеченому агроному все здавалося простим і легким. Минув тиждень, другий, і вона стала розуміти, що ще дуже багато треба взнати. Адже у кожної ділянки, у кожного поля своя історія, свої можливості, і від неї вони сховані за сімома замками. Як відкрити їх?

Люда годинами розмовляла з старшим агрономом, з передовими ланковими, головою колгоспу. Лягли у тоненькі учнівські зошити записи про поля, мінеральні добрива, інтенсивне підживлювання рослин, догляд за ними.

«Як треба багато працювати», — думала Люда, йдучи пробудженим весняним полем. Підійшла до тракториста:

— Ти ж дивись, на кожен гектар внеси рівно по два центнери мінералки, а то в одному місці буде густо, а в другому — пусто.

Той пообіцяв. А по очах, по байдужому вигляду обличчя бачила: не виконає завдання. Тільки відійшла — бачить, на одну купу сипле добрива. Повернулась. І вже не відходила від тракториста.

— Примічай, Петре: зберемо на цій ділянці більше врожаю, ніж на сусідній.

Тракторист хмикнув, а присутні при розмові жінки промовчали...

Прийшов час збирати врожай, і маловіри переконались: Люда мала рацію.

З тих пір відпала потреба агітувати за добрива, не доводилось більше агроному повторювати, в яких дозах їх змішувати і вносити. Урок вийшов переконливим.

Хтозна, може, в цьому своя закономірність. Добрий урожай — не тільки показник професійної майстерності молодого спеціаліста, а й показник його організаторського таланту.

Щодня життя ставить перед комсомолкою завдання, на багато з яких не знайти відповіді в жодній книжці. Агроном може, врешті, знати всю мудрість землі, але коли він не вміє розмовляти з людьми, то успіх не прийде.

Люда Смоляр, сьогоднішня випускниця Бобринецького технікуму, прагне піднятись до цього хліборобського звання — агроном.

Зустрілася з дівчиною в полі. Було так тихо, що, здавалось, чули, як по тонесеньких пагінчиках буряків ішли соки. Пахла земля...

Люда дивилася вдалину і посміхалась. Білі кучері спадали на зелені, такі ж, як степ, як весна, очі. Обличчя засмагле. Таке, яким може наділяти природа лише степовичку.

Л. ПОПРАВКО.

м. Бобринець.

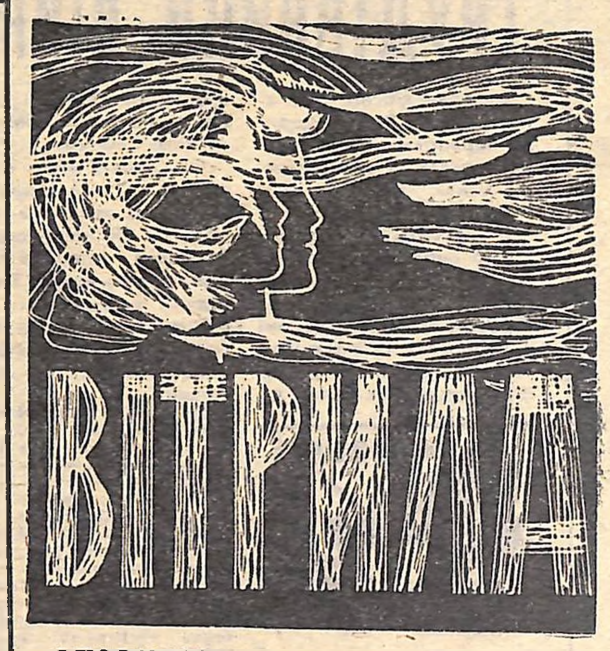

СТОРІНКА СТАРШОКЛАСНИКІВ № 6

ЛІРИЧНЕ

* * *

Тобі сімнадцять, — озвались метрики,
Навіщо ж в серце неспокій кличеш?
Де барв рожевих гучна патетика,
Твоєї юні ясне обличчя?
Тобі сімнадцять, — мугичуть метрики,
Чому ж кохання женеш від себе?
Збираєш в душу тривог електрику,
Мов блискавиці стрімкого неба.
Мені сімнадцять? Хто це помітив!
Життя тривожне, як перші кроки.
Ляга на плечі вагомість світу —
Мої бурхливі сто тисяч років!

* * *

А трави сплітають коси
В міцні і п'янкі тенета,
Щоб ними прикрасити сонце,
Коли воно зійде в небо.
А люди,
Які в них коси!
Сталеві, пругкі, надійні...
Доки не впали роси,
Коситимуть мелодійно.
Дзвенітимуть над Інгулом,
Ридатимуть трави-мрії.
І сонце — бджолиний вулик —
Відчалить у вічний вирій.

С. АНТОНЕНКО.

Кіровоградська середня школа № 6.

Коли вам доведеться побувати в колгоспі імені Фрунзе Долинського району — обов'язково зустрінете Миколу Носика, тамтешнього шофера. Хлопець, як метеор! Протягом однієї години його можна побачити і біля ферми, і біля артільних амбарів, і в степу... Вправно водить машину Микола. Професію шофера хлопець набув у Долинській середній школі, в школі, яка стала справжньою кузнею молодих кадрів. Тут, крім механізаторів широкого профілю, готують спеціалістів по обробці дерева та металу, вихователів дошкільних установ. І працюють юнаки та дівчата на славу.

Школа має свій автомобіль, трактор, майстерні, три гектари землі, сад. Отже, є де вчитися не тільки шанувати працю, а й власними руками, душею відчувати її насолоду.

На знімку: учень 10-го класу Анатолій КРАВЧЕНКО перед практичною їздою.

Фото А. БОЙКА.

ТВОЯ ДУМКА ПРО «СЕРЕДНЯКА»!

ГОЛОВНЕ — ВМІТИ БОРОТИСЯ

«Середній учень — середній спеціаліст — середній інтерес у житті». Під такою рубрикою читачі «Молодого комунара» ознайомилися з виступами людей різного віку, різних професій. Слушні зауваження були в письменника О. Моторного, в десятикласниці Світлани Антоненко, в студентки Кіровоградського педінституту Ольги Глущенко. Було висловлено чимало припущень, пропозицій.

Але я хочу сказати кілька слів про інше. Можливо, декому доводилося спостерігати таку сцену. Учитель запитує учнів про наслідки контрольної роботи і виставляє оцінки в журнал. Одних хвалить за відмінні і добрі оцінки, іншим зауважує на незадовільно виконану роботу. Але ось один учень відповідає...

— Трійка. На кращу оцінку ти не здібний. Та й навіщо вона тобі?

І, можливо, з цієї хвилини учень втратив віру в себе, в свої знання. «А навіщо тоді вчитися, старатися?.. — думає він. — Все одно я нездібний, нічого не вмію, не знаю. Навіть учителі про мене такої думки...»

І з'являються в журналі нові й нові трійки. А може, цього б і не трапилося, якби учитель не посіяв зневіру.

Звичайно, таке трапляється не часто, але все ж таки буває.

Звернемося до самого «середняка». У великій мірі його успішність залежить від нього самого. Але й «середняки» бувають різні. Є такі, в яких трійки майже рівноцінні двійкам, а є й такі, що весь час «зубрять», хоч і намагання їхні даремні: одержать не більше трійки, і лише зрідка — четвірку.

А бувають і такі, працюють за принципом — трохи знаю, трохи підгляну, а дещо товариш підкаже. Нагорода за «труди» — трійка.

І для того, щоб оголосити бій трійкам, слід знати, в чому ж полягає «корінь зла» того чи іншого «середняка».

Адже допомагаючи «середнякові» в навчанні, мабуть, не одержиш успіхів, коли не знатимеш причини відставання: чи лінощі заважають, чи справді важко дається наука.

Ось чому я вважаю, що з трійками треба не лише боротися, а й знати, як саме боротися.

Валентина ОРЕЛ,
десятикласниця Подорожненської середньої школи Кремгесівського району.

ВОНИ — ЖИТТЄЛЮБИ

ВІРНО писали учасники дискусії, що учні, а це буває здебільшого з тими, що можуть добре навчатись, лінуються. Будемо відвертими. Звичайно, у місті роботи, як такої, для хлопців немає. Я не хочу сказати, що вони зовсім нічого не роблять. Ні. Але в порівнянні із сільськими юнаками, вони мають більше часу на навчання, ігри, відпочинок. Кожен із нас розуміє, що навчання — це обов'язок. Але в одних немає відповідних умінь, можливостей, другі — просто лінуються. Пишуть, що середні учні пасивні. А чому вони такі? Що спонукало їх до цього?

Дуже часто якусь шкільну справу, доручення виконують хороші учні. «Середнім» просто не довіряють, вірніше, не доручають нічого. Оця недовіра і недооцінка організаторських здібностей середніх учнів і приводить до їх пасивності. А через деякий час ці учні стають просто спостерігачами.

Я цілком підтримую М. О. Стояна в тому, що середні учні теж люблять літературу. Адже не любити її — значить не любити життя. А хто його не любить? У мене є знайомий, який любить свою професію зварника. За відмінну працю його не раз нагороджували. А він вчився у школі на «3» і відносився до категорії середніх. Отже, неправда, що середні учні стануть у майбутньому ремісниками, ні! Я впевнена, що свої здібності і уміння вони ще покажуть у житті.

Валентина ЖОВТА,
учениця 10-го класу Панчівської середньої школи Новомиргородського району.

ТРУДІВНИКИ ВІЙНИ

Саперк—дійсно трудівники війни. Вони наводили переправи, обладнували укриття і спостережні пункти, ставили міни і розміновували дороги.

З особовим складом 147-го окремого саперного батальйону я познайомився під час звільнення Кіровоградщини. В районі сіл Диківки і Попельнастого, Малої Виски і під Кіровоградом я бачив дії

саперів. Більшість із них були літні люди, учасники першої світової і громадянської воєн, дехто з них раніше служив у 25-й Чапаєвській дивізії. Бої під Москвою, Сталінградом і Курськом були вже на їх рахунку. Тисячі ворожих мін розмінували сапери. Груди багатьох прикрашали ордени і медалі.

Не всі вони дочекались перемоги. В боях за звільнення Кіровограда загинув командир саперної роти Безчаснов. До цього часу не відомо, де похований він. Упав у бою лейтенант Микола Нікітін і похований в селі Диківці. Там же загинув і єфрейтор, прізвища якого вже не пам'ятаю, знаю, що однополчани називали його Сергієм.

Ось переді мною фотокартка, на якій кілька саперів, що звільняли нашу область. Я звертаюсь до учасників операції «Пошук» з проханням знайти рідних і знайомих тих бійців, які загинули в боях за Кіровоградщину, відшукати тих, хто зараз живий.

НА ФОТО (ЗЛІВА НАПРАВО). В першому ряду (лежать): лейтенант Яків Георгієв, який нагороджений орденом Червоної Зірки за бойові дії під час рейду у ворожий тил під Малою Виською; молодший лейтенант Микола Нікітін, уродженець Воронезької області — загинув і похований у селі Диківці.

В другому ряду: лейтенант Г. Чумаков — пройшов з боями до Берліна; капітан Олексій Черников; майор Д. Орлов — закінчив війну у Берліні; старший лейтенант Краснюков (чи Краснощоков) — загинув під час рейду в район Малої Виски.

В третьому ряду: старшина медичної служби Качулія, учасник громадянської війни; сержант Сергій Чардаєв, учасник громадянської війни на Кіровоградщині; старшина роти Валентин Сигедецький; лейтенант Буличов.

В четвертому ряду: єфрейтор Сергій, комсорг роти, загинув у бою на роз'їзді Диківці і там похований в братській могилі; старшина Долгополов; старшина Каширін.

Юні друзі! Хай завжди для вас буде прикладом героїчний подвиг солдатів і офіцерів, яких ви бачите на цьому фото.

В. ПОВІЙЧУК,
полковник запасу.

(Закінчення. Початок в газеті за 9 травня).

ЛЮДИНА З ЛЮДИНОЮ

Сльози радощів. Вони запам'ятовуються на все життя. Живе на світі дві людини. Різні. Але єднає їх одне. Вони близькі. Душею. Думками. Листами.

«В нас є надія на зустріч. Вона обов'язково буде, незалежно де, чи в Болгарії, чи на Україні. Болгарське прислів'я каже: «Гора з горою не сходиться, а людина з людиною стрінеться», Цонко.

28 червня 1965 року,
м. Мусачево».

І ще лист від смаглявого Цонко.

«Добрий день, Лоріс!

Кінчається моя служба в армії. У мене є заповітна мрія — вчитися далі. Маю велике бажання вивчати радіо і телебачення. Я давно готуюся до вступу в національний інститут зв'язку в Софії. Читаю російські журнали «Знание — сила» та «Огонек», в яких знаходжу цікаві статті про техніку...

19 липня 1965 року,
м. Мусачево».

«Людина труднощі здолає», — пише Цонко дівчині.

І Лариса долає їх. Встигає бути першою і в навчанні, і друзів у неї багато. Виступ на комсомольських групових зборах чи випуск газети, організація екскурсії чи допомога товаришу — на все вистачає у неї часу, вміння, тепла. Тож не дивно, що вона — одна з кращих студенток інституту.

ГОЛУБА ПОСМІШКА

А Цонко поспішає поділитися з Ларисою успіхом. Він вже студент!

«Перший семестр я закінчив успішно. Канікули провів вдома — у Севлієво. Зустрічався з одним товаришем, який вчиться у Києві. Він мені багато розповідав про Радянський Союз.

Вже розпочався новий семестр. Будемо складати 5 екзаменів: математику, електротехніку, радіолампи, механіку, філософію.

Пиши про себе. Передавай щире вітання батькам, брату Георгію.

До побачення. Цонко.

10 березня 1966 року,
м. Софія».

Лариса знову вчитується в слова листів Цонко:

«Квіти в'януть, людина вмирає, та слід на землі залишає».

Який вона слід на землі залишить? Посадить сад? Чи зерна мудрості в душу дитини?

І знову весна за вікном...

Подивися б із Цонко та його однокурсниками в похід у гори, побачити б на горі «Столетов» високогірний мотокрос, в якому брали участь і спортсмени з СРСР...

ОСЬ ВОНА, БОЛГАРІЯ!

Ні, не забуде Лариса того дня, коли вперше в житті ступила на болгарську землю. Ось вона, Болгарія! Літо 1967 року для неї — щасливий час. Вона була в складі української делегації в країні Цонко.

Толбухінський округ, село Пчеларово. Гостинність дівчат-болгарок в національному вбранні, із хлібом-сіллю... Піонери.... І скрізь квіти, усмішки, тепло сердець.

Потім була зразкова ферма, колгоспні поля, бібліотека, школа. Були зустрічі з дітьми. Обмін значками, подарунками.

Коли виїздили до Варни, дзвеніла пісня, чулося дві мови. Хвилювалася Лариса, коли болгари скандували вслід автобусу: «Дружба! Брати!» Такі близькі і рідні здалися дівчині ці люди.

Варна засяяла величною королевою. Лариса хвилюється.

«Він, Цонко, — зраділа душею. — Прийшов зустрічати українську делегацію. Він знав, що вона приїде. Писала».

Вісім років листувалися, мріяли, бачили фото. І, нарешті, зустрілися. Високий, чорнявий, стрункий — таким і уявляла його Лариса. Висока ерудиція. І простота. З ним легко говорити.

— Зараз я на практиці. Мені залишився один рік навчатися.

— В Болгарії багато екскурсантів з різних країн. Я знайомлюся з

ними. Особливо захоплююся добротою і ввічливістю росіян.

Лариса згадала едельвейс. В листах дякувала, та хочеться віч-на-віч сказати тепле слово. І дівчина виймає з сумки вишивану українську хустинку. А в ній пригорща кірово-

ПОЛУМ'Я ЕДЕЛЬВЕЙСА

градської землі. Землі, де народилася і виросла Лариса.

...Була поезія, розмови про навчання, студентське життя. Була пісня. Не одна. Багато. Українська з болгарською переплелися.

Однією миттю здалося перебування Лариси Коб'якової в Болгарії. Поїхала вона, несучи в серці вогонь едельвейса. Поїхала, залишивши на болгарській землі українську землю.

ПЕРЕД ФІНІШЕМ

Весна. Ларисині думки блукають дитинством, юністю. Скоро державні екзамени, диплом. Скоро прощання з інститутом.

Цонко теж живе цим.

«Через місяць у нас державні екзамени. Дуже вдячний тобі за книги з радіотехніки і телебачення. Вони згодилися мені до екзаменів.

Після закінчення їду працювати в місто Ямбол, де був на практиці. Хочу вчитися заочно на факультеті промислової електроніки.

Дякую за фото. Привіти рідним.

До побачення, Ларисо.

20 березня 1968 року,
м. Софія».

Дві людини. Дві долі. Мов одна. ...А недавно прийшов лист із музичним привітом — болгарською піснею.

Листи... Скільки їх? Є вже пожовклі. Безліч поштових листівок, на яких квіти, чудові болгарські краєвиди.

Все це — згадка про друга, який запалив полум'я едельвейса. І воно не гасне.

Василь ЛИКОВ,
студент педінституту.

● ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

НЕДІЛЯ, 12 травня. Перша програма. 11.00 — Телевізійні фільми «Тільки сімнадцять кілометрів» та «Співає Ленінградська область». (Кіровоград). 17.30 — «Розповіді про героїзм». Виступ письменника С. Смирнова. (М). 18.00 — Передача для дітей. (К). 18.25 — Телевісті. (К). 18.40 — «Телегачок». (К). 19.00 — «Якщо дорогий тобі твій дім». Художній фільм. (К). 20.30 — «Шукаю тебе». Літературна передача. (К). 21.00 — Майстри мистецтв. Народний артист СРСР Б. Бабочкін. (М). 22.15 — В ефірі «Молодість». (М). 23.00 — На велогонці миру. (М).

ПОНЕДІЛОК, 13 травня. Перша програма. 18.00 — Республіканська школа юних математиків. (К). 18.30 — «Гуліверн стартують завтра». (Кіровоград). 19.00 — Заключний концерт фестивалю мистецтв «Московські зірки». Передача з Кремлівського Палацу з'їздів. В перерві — Програма «Час». (М). 22.00 — Наші прем'єри. Вечір українського водевілю. (Дніпропетровськ). 22.45 — Мелодії Карпат. (Львів).

Друга програма. 18.30 — Для слухачів шкіл основ марксизму-ленінізму. Історія КПРС. «Партія на чолі захисту соціалістичної Батьківщини». Передача третя. (М).

ВІВТОРОК, 14 травня. Перша програма. 11.00 — Телефільм «Пауза». (Кіровоград). 11.40 — Художній фільм «Обезглавлювання святого Іоана». (Кіровоград). 18.00 — Для школярів. «З веселим другом барабаном». (Донецьк). 18.30 — Телереклама. (К). 18.40 — Телефільм. (К). 19.30 — Камерні вечори. (К). 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — Спектакль Криворізького російського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка. Г. Бадикін. «Гірка доля». (Кіровоград).

Друга програма. 11.00 — Телевісті. (К). 11.10 — Художній фільм. (К). 18.40 — Телефільм. (К). 21.15 — Камерні вечори. (К) 21.50 — Художній фільм. (К).

● ПОКАЗУЄ МИКОЛАЇВ

НЕДІЛЯ, 12 травня. 16.50 — «Готуємось до конкурсу бальних танців». (К). 17.30 — «Розповіді про героїзм». Виступ письменника С. Смирнова. (М). 18.00 — Опера Г. Майбороди «Тарас Шевченко». Спектакль Київського театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка. (К). 20.15 — Сторінки музичного календаря. (М). 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — «Майстри мистецтв». (М). 22.30 — Художній фільм «У місті С».

ПОНЕДІЛОК, 13 травня. 17.00 — До 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. «Робітнича дружба». (Донецьк). 17.30 — Телевізійні вісті. (К). 18.00 — Республіканська школа юних математиків. (К). 18.30 — Слухачам шкіл основ марксизму-ленінізму. (М). 19.00 — Заключний концерт фестивалю мистецтв «Московські зірки». (М). 22.00 — Наші прем'єри. Вечір українського водевілю. (Дніпропетровськ). 22.45 — Мелодії Карпат. (Львів).

НАЙСИЛЬНІШІ У ЗОНІ

Три дні в Кіровограді проходили зональні змагання з ручного м'яча. Чотири чоловічі і три жіночі команди виборювали право на вихід у фінал першості республіканської ради ДСТ «Авангард». Серед чоловіків перемогли дніпропетровці, які набрали максимальну кількість очок — 6. У жінок претендували на першість у змаганнях спортсменки Кіровограда та Донецька. Вони мали на своєму рахунку по одній перемозі над суперницями із Запоріжжя. Переможця повинна була виявити зустріч між ними. Гра проходила гостро, і кіровоградки пішли на перерву, маючи в запасі лише один м'яч. Все ж таки їм вдалось перемогти донецьких спортсменок. Отже, наші землячки довели, що вони найсильніші в зоні.

На фото: атакують кіровоградки.

Фото В. ЛОГВИНА.

Хроніка змагань

ОЛЕКСАНДРІЯ

Тут проходила особисто-командна першість республіки з картингу, в якій взяли участь 11 команд. Наші земляки зайняли п'яте місце.

КІРОВОГРАД

Тенісні корти, що на Черемушках, стали місцем поєдинків юних авіамоделістів, які виборювали приз Перемоги. В цих змаганнях взяло участь тринадцять команд.

В перший день відбулись поєдинки пілотських моделей і повітряні бої. В усіх семи повітряних боях переміг екіпаж Кіровоградського Палацу піонерів у складі Володимира Глаголєва і Анатолія Адамського. Вони і зайняли перше місце. Другим був екіпаж Олександрійського Палацу піонерів, третім — Ульяновського Палацу піонерів.

Вчора відбулись змагання швидкісних моделей.

Кіровоградських повітряних «асів» підготували керівники авіамодельного гуртка В. Гуля і В. Самброс.

ЗНАМ'ЯНКА

На стадіоні ДСТ «Локомотив» відбувся футбольний матч на кубок міста між локомотивним і вагонним депо. Перемогли футболісти локомотивного депо з рахунком 3:1.

ТАРАСІВКА

Помірятись силою приїхали до тарасівських школярів учні Пахарівської восьмирічної школи цього ж Олександрійського району. З волейбола і настільного тенісу перемогли місцеві хлопці. Серед дівчат також вийшли переможцями господарі майданчика.

КІРОВОГРАД

В шаховому клубі ДСТ «Спартак» відбулись командні змагання з шашок обкому профспілки медичних працівників. Перше місце зайняла

команда Кіровограда, друге — Олександрійського району, третє — шашкісти Кіровоградського району. Кращих результатів на своїх дошках домоглись Л. Махновський, І. Штомпель, Я. Глузгал, Р. Заспіцька.

За перші три місця команди і учасники нагороджені дипломами і грамотами.

АДРЕСА і ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36. Телефони: редактора — 2-45-00, відповідального секретаря — 2-45-35, відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЇ КОММУНАР» — орган Кіровоградского обкома ЛКСМУ г. Кіровоград.

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.

БК 02193. Індекс 01197. Друкарня ім. Г. М. Димитрова, обласного управління по пресі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2. Зам. № 2410. Тираж 42 700.